

ת"פ 46530/04/19 - מדינת ישראל נגד פלוני

בית משפט השלום בחיפה

ת"פ 46530-04-19 מדינת ישראל נ' פלוני

בפני	כבוד השופט זיו אריאלי
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשם	פלוני
החלטה	

רקע וטענות הצדדים:

1. הנאשם הורשע, על פי הודאתו, בעובדות כתב האישום ובביצוע עבירה של תקיפת קטין [בניגוד לסעיף 368ב(א) לחוק העונשין]. על פי כתב האישום, ביום 14.4.19, בחצר שליש ביתו של הנאשם, ניגש הנאשם לאחיו הקטין (יליד 2006) ותקף אותו. הנאשם הכה את אחיו הקטין בחוזקה במכות אגרופ ופילול לקרקע. הנאשם הוסיף והכה את אחיו מספר פעמים בבעיטות ובאגרופים בעוד זה מול על הקרקע. כתוצאה מכך, נגרם לאחיו של הנאשם דימום, אודם ניכר ופצעים שטחיים סביב עין שמאל, כמו גם כאבים בלסת.
2. טרם הרשעת הנאשם, הוא הופנה לקבלת חוות דעת בעניינו בשאלת כשרותו לעמוד לדין. בעניינו של הנאשם ניתנו שתי חוות דעת פסיכיאטריות, וכן חוות דעת מאת ועדת האבחון לפי חוק הסעד (טיפול במוגבלים שכלית-התפתחותית).
3. על פי חוות הדעת הפסיכיאטריות - הן חוות הדעת מיום 22.4.19 מאת מרכז לבריאות הנפש 'מעלה הכרמל', והן חוות הדעת מיום 12.7.20 מהמרכז "שער מנשה" - הנאשם נמצא כשיר לעמוד לדין. על פי חוות הדעת מהמרכז הרפואי 'שער מנשה', הנאשם הוכר מילדות כמי שמצוי על ספקטרום אוטיסטי. במהלך בדיקתו לא התגלו סימני פסיכוזא כלשהם. יכולתו הקוגניטיבית טובה, ושיפוטו תקין. משכך, לפי חוות הדעת, הנאשם יכול לעמוד לדין, אינו סובל ממחלת נפש, ואף אין צורך באשפוז פסיכיאטרי. המלצת הפסיכיאטר המחוזי היא לא להפנותו למסגרת שב"ס אלא למסגרת שירותי הרווחה, המתאימה למצויים על הספקטרום האוטיסטי.
4. על פי חוות הדעת מיום 14.6.20 מאת הוועדה לפי חוק הסעד, הנאשם מאובחן עם הפרעה על הרצף האוטיסטי, וכן סובל מקשיים רגשיים משמעותיים, המרמזים על קיום הפרעת חרדה. חשיבתו ברמה קונקרטי-פונקציונלית. טווח הקשר והריכוז - קצר וקטוע. קיים קושי בתחום הקואורדינציה הויזו-מוטורית. מידת ההבנה שלו לגבי מצבים חברתיים - דלה, והוא זקוק לתווך והכוונה. עוד התרשמה הוועדה כי קיים רושם של מצב פסיכוטי (רושם אשר כאמור נשלל נוכח חוות דעתו של הפסיכיאטר המחוזי, בחוות הדעת מיום 12.7.20). הוועדה הגיעה לכלל מסקנה, כי הנאשם מתפקד בתחום שאינו בגדר מוגבלות שכלית התפתחותית, אך הוא

מתפקד ברמה גבולית. תפקודו ההסתגלותי מונמך באופן חלקי, והוא זקוק להשגחה בתחומי ההסתגלות בשל התנהגותו. גם תפקודו האינטלקטואלי נמצא מונמך חלקית. באבחונים קודמים נמצא כלוקה ב- PDD, כאשר הלקות הבולטת הפוגעת בתפקודו של הנאשם - היא תקשורתית. המוגבלות הקוגניטיבית הינה חלקית, ומשנית לקשיים האחרים.

5. בדיון מיום 6.9.20 הודיעה ב"כ הנאשם, כי בכוונת הנאשם להודות במיוחס לו בכתב האישום, אולם סברה כי יש מקום להפנות את הנאשם פעם נוספת לוועדת האבחון, לצורך קביעה של דרכי טיפול. לטענת הסנגורית, אין מקום לנקוט בעניינו של הנאשם בדרכי ענישה הקבועות בחוק העונשין, וכי יש לנקוט בדרכי טיפול לפי סעיף 19ג' לחוק הסעד, שכן הנאשם הינו 'לקוי בשכלו'. כאמור, בדיון היום הודה הנאשם במיוחס לו בכתב האישום, והורשע בביצוע עבירה של תקיפת קטין.

6. המאשימה מתנגדת להפניית הנאשם לוועדת האבחון. נטען כי לנאשם רקע נפשי, והוא מאובחן על הספקטרום האוטיסטי, אולם כשיר לעמוד לדין ואחראי למעשיו. אף מבחינה שכלית, הנאשם נמצא כשיר לעמוד לדין. על פי וועדת האבחון, הנאשם מתפקד ברמה שאינה בגדר מוגבלות שכלית או התפתחותית. משכך, סבורה המאשימה, הנאשם אינו סובל מליקוי שכלי ולא מתקיים התנאי להפנייתו לוועדת אבחון.

7. ב"כ המאשימה חזר וטען כי חוות הדעת של וועדת האבחון קובעת באופן חד משמעי שהנאשם אינו סובל מליקוי שכלי. גם אם הנאשם סובל מליקויים שונים, הרי שלא מדובר בליקוי שכלי, ולפיכך לא עולה צורך בהפניה נוספת של הנאשם לוועדת האבחון. שירות המבחן יכול לעמוד על צרכיו של הנאשם, במסגרת תסקיר שיתקבל בעניינו במהלך הטיעונים לעונש.

דיון והכרעה:

8. סעיף 19 ג' לחוק הסעד קובע כי:

"הורשע אדם ובית המשפט מצא שיש ליקוי בכשרו השכלי, רשאי הוא, במקום לגזור את דינו, לצוות שיובא לפני ועדת האבחון כדי שתחליט על דרכי הטיפול בו. החליט בית המשפט כאמור, יחולו הוראות חוק זה בשינויים המחוייבים".

מנוסח הסעיף עולה, כי השימוש בו רלבנטי למי שנמצא כסובל מ'ליקוי' בכשרו השכלי אך נושא באחריות פלילית. המדובר בסמכות בשיקול דעת. על בית המשפט להביא בחשבון שורה של שיקולים, בין היתר את עוצמת הליקוי ממנו סובל הנאשם, חומרת העבירה, האינטרס הציבורי בענישת הנאשם, תכלית הענישה והתועלת הפוטנציאלית מדרכי הטיפול המוצעות [השווה ת.פ. 51054-01-17 מדינת ישראל נ' פלוני (28.5.17)].

9. מנוסח סעיף 19ג' הנ"ל עולה, כי 'דרך המלך' היא כי בטרם הפניית הנאשם לוועדת האבחון לשם קביעת

דרכי טיפול, יש צורך בהתקיימותם של שני תנאים מקדימים - הרשעה, וקביעה כי הנאשם לוקה בכשרו השכלי.

בעניינו, התנאי הראשון התקיים, שכן הנאשם כאמור הודה והורשע.

אשר לתנאי השני - הצדדים חלוקים בדעתם באשר לחלותו.

10. לאחר ששמעתי את טענת הצדדים, נראה כי יש מקום לפנות אל וועדת האבחון פעם נוספת לקבלת התייחסותה בשני נושאים - האחד עניינו קיומו של "ליקוי שכלי" כמשמעותו בסעיף 19 ג' לחוק הסעד; השני עניינו בדרכי טיפול המוצעות בעניינו של הנאשם, ככל שייקבע כי יש לנקוט בעניינו בדרכי טיפול, במקום לגזור את דינו.

11. אציין כי להבנתי, המונחים "מוגבלות שכלית התפתחותית" (סעיף 1 לחוק הסעד) ו"ליקוי בכושר שכלי" (סעיף 19 ג' לחוק הסעד) אינם מונחים אשר קיימת ביניהם חפיפה מלאה. ייתכנו מקרים בהם אדם אינו לוקה במוגבלות שכלית התפתחותית הפוגעת בכשרותו לעמוד לדין - ועדיין ימצא כי בנסיבות העניין יש לנקוט בעניינו בדרכי טיפול לפי סעיף 19 ג' הנ"ל.

12. עוד אני סבור, בשונה מעמדת המאשימה, כי חוות הדעת של וועדת האבחון אינה ברורה וחד משמעית בשאלת קיומו של ליקוי בכושר שכלי. הוועדה לא התייחסה לסוגיה זו, אלא לשאלת כשרותו של הנאשם לעמוד לדין. הוועדה מצאה כי הנאשם מתפקד בתחום שאינו מוגבלות שכלית התפתחותית, תוך שהיא מעלה סימני שאלה סביב כשרותו של הנאשם לעמוד לדין מבחינה פסיכיאטרית. מכל מקום, בחוות הדעת פורטו באריכות ממצאים המלמדים על לקויות שונות מהן סובל הנאשם.

13. סוף דבר - עניינו של הנאשם יוחזר פעם נוספת לעיון וועדת האבחון לפי חוק הסעד (טיפול במוגבלים שכלית התפתחותית). מתבקשת עמדת הוועדה ביחס לשתי הסוגיות שבמחלוקת

- מהן, אם בכלל, הלקויות בכושר השכלי מהן סובל הנאשם;

- אילו דרכי טיפול מומלצות בעניינו של הנאשם, ככל שיוחלט לנקוט בדרכי טיפול בעניינו של הנאשם, לפי סעיף 19 ג' לחוק הסעד.

טרם גיבוש עמדה בשתי נקודות אלו תהא הוועדה רשאית לזמן פעם נוספת את הנאשם, לערוך כל אבחון ולעניין בכל חומר שתמצא לנכון, הכל לפי שיקול דעת הוועדה.

חוות דעת כאמור תוגש לעיוני לא יאוחר מיום 29.12.20.

תזכורת פנימית ליום 30.12.20.

עם קבלת חוות דעת כאמור, תינתן החלטה בדבר המשך הטיפול בהליך שבפני.

המזכירות תעביר את העתק ההחלטה לצדדים וכן לוועדת האבחון לפי חוק הסעד.

ניתנה היום, י' חשוון תשפ"א, 28 אוקטובר 2020, בהעדר
הצדדים.